

ELS NUMERALS.

Cardinals.

Expressen quantitats exactes, a més dels noms dels nombres. Només declinen els tres primers. La resta són indeclinables fins a *ducenti*, *-ae*, *-a*, a partir del qual es declinen com *bonus*, *-a*, *-um* fins a *nongenti*.

	unus, -a, -um			duo, duae, duo			tres, tria	
	masc	fem	neutre	masc	fem	neutre	M/F	neutre
N	unus	una	unum	duo	duae	duo	tres	tria
A	unum	unam	unum	duos	duas	duo	tres	tria
G	unius			duorum	duarum	duorum	trium	
D	uni			duobus	duabus	duobus	tribus	
Ab	uno	una	uno	duobus	duabus	duobus	tribus	

-El numeral mil té dues formes: *mille*, que és indeclinable, i *millia*, que es declina com un substantiu neutre de la 3ª paraísil·lab: *millia*, *millia*, *millium*, *millibus*, *millibus*.

-De l'11 al 17 es formen afegint el sufix *-decim* al nom de les unitats, però 18 i 19 s'expressen restant 2 o 1 nombre a 20 (*duodeviginti*...); el mateix procediment s'aplica al 28, 29, 38, 39...

-A partir del 20 (*viginti*), les desenes es formen amb el sufix *-ginta* i les centenes mitjançant el sufix *-centi/-genti*.

Ordinals.

Indiquen ordre. Declinen tots com *bonus*, *-a*, *-um*.

Distributius.

Indiquen grups d'individus o d'objectes. Declinen com *boni*, *-ae*, *-a*. Es tradueixen: d'un en un, de dos en dos...

singuli, *-ae*, *-a*

bini, *-ae*, *-a*

terni, *-ae*, *-a*...

Les xifres romanes.

Els romans usaven lletres per representar els nombres en xifres.

Feien servir una sèrie de lletres que combinaven de diferents maneres, seguint unes normes marcades.

Xifres: I (1), V (5), X (10), L (50), C (100), D (500), M (1000).

Normes:

- Una lletra de menor valor posada a l'esquerra d'una altra de major valor restava el seu valor numèric a la segona lletra: IX = 9.

- Una lletra de menor valor posada a la dreta d'una altra de major valor sumava el seu valor numèric a la primera lletra: XI = 11.
- Una mateixa lletra es podia repetir fins a tres vegades, excepte V, L, D que no es podien repetir mai: XXX = 30.
- Una línia horitzontal sobre les lletres en multiplicava el valor per mil: $\overline{\text{II}}$ = 2000.

XIFRA ARÀBIGA	XIFRA ROMANA	CARDINALS	ORDINALS
1	I	unus, -a, -um	primus, -a, -um
2	II	duo, duae, duo	secundus, -a, -um
3	III	tres, tria	tertius, -a, -um
4	IV	quattuor	quartus, -a, -um
5	V	quinque	quintus, -a, -um
6	VI	sex	sextus, -a, -um
7	VII	septem	septimus, -a, -um
8	VIII	octo	octauus, -a, -um
9	IX	nouem	nonus, -a, -um
10	X	decem	decimus, -a, -um
11	XI	undecim	undecimus, -a, -um
12	XII	duodecim	duodecimus, -a, -um
13	XIII	tredecim	tredecimus, -a, -um
14	XIV	quattuordecim	quartus decimus, -a, -um
15	XV	quindecim	quintus decimus, -a, -um
16	XVI	sedecim	sextus decimus, -a, -um
17	XVII	septendecim	septimus decimus, -a, -um
18	XVIII	duodeuiginti	duodeuicesimus, -a, -um
19	XIX	undeuiginti	undeicesimus, -a, -um
20	XX	uiginti	uicesimus, -a, -um
21	XXI	uiginti unus, -a, -um	uicesimus primus, -a, -um
22	XXII	uiginti duo, -ae, -o	uicesimus secundus, -a, -um
23	XXIII	uiginti tres, tria	uicesimus tertius, -a, -um
24	XXIV	uiginti quattuor	uicesimus quartus, -a, -um
25	XXV	uiginti quinque	uicesimus quintus, -a, -um
26	XXVI	uiginti sex	uicesimus sextus, -a, -um
27	XXVII	uiginti septem	uicesimus septimus, -a, -um
28	XXVIII	duodetriginta	duodetricesimus, -a, -um
29	XXIX	undetriginta	undetricesimus, -a, -um
30	XXX	triginta	tricesimus, -a, -um
40	XL	quadraginta	quadragessimus, -a, -um
50	L	quingenta	quingagesimus, -a, -um
60	LX	sexaginta	sexagesimus, -a, -um
70	LXX	septuaginta	septuagesimus, -a, -um
80	LXXX	octoginta	octogesimus, -a, -um
90	XC	nonaginta	nonagesimus, -a, -um
100	C	centum	centesimus, -a, -um
200	CC	ducenti, -ae, -a	ducentesimus, -a, -um
300	CCC	trecenti, -ae, -a	trecentesimus, -a, -um
400	CD	quadringenti, -ae, -a	quadringentesimus, -a, -um
500	D	quingenti, -ae, -a	quingentesimus, -a, -um
600	DC	sescenti, -ae, -a	sescentesimus, -a, -um
700	DCC	septingenti, -ae, -a	septingentesimus, -a, -um
800	DCCC	octingenti, -ae, -a	octingentesimus, -a, -um
900	CM	nongenti, -ae, -a	nongentesimus, -a, -um
1.000	M	mille / millia	millesimus, -a, -um
2.000	MM	duo millia	bis millesimus, -a, -um
3.000	MMM	tria millia	ter millesimus, -a, -um